

1.8.2022

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Lausuntoyhteenveto: Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetuksesta hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta sekä valtiovarainministeriön asetuksesta hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023

1. Johdanto

Valtiovarainministeriö pyysi 17.3.–27.4.2022 välisenä aikana lausuntoja valtioneuvoston asetuksesta hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta sekä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023. Lausuntopyyntöön on ollut mahdollista tutustua Lausuntopalvelussa. Lausunnoissa oli mahdollista ottaa kantaa kuuteen osakokonaisuuteen, jotka olivat valtioneuvoston asetuksella annettava hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamistapa ja aikataulu, hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän talousraportoinnin kokonaiskuva (esitetyt raportointikokonaisuudet ja niiden sisällöt) ja siihen liittyvä valtiovarainministeriön asetus, hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän tilikartta, hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän palveluluokitus, THL:n Sairaaloiden tuottavuus - kyselyn taloustietojen sisällyttäminen raportointiin sekä tekniset määritteet ja pakollisuudet.

Lausuntoja pyydettiin erikseen hyvinvointialueilta, hyvinvointiyhtymältä, kunnilta, kuntayhtymiltä, eräiltä ministeriöiltä ja valtion virastoilta sekä Suomen Kuntaliitto ry:ltä. Erityisesti palveluluokkamuutosten osalta lausuntopyyntö pyydettiin toimittamaan myös substanssiasiantuntijoille lausuttavaksi. Lisäksi hyvinvointialueita ja hyvinvointiyhtymää pyydettiin toimittamaan lausuntopyyntö edelleen taloushallinnon tietojärjestelmätoimittajilleen sekä palvelukeskuksilleen. Myös muilla kuin lausuntopyynnön jakelussa mainituilla oli mahdollisuus antaa lausunto. Lausuntopyynnöstä on viestitty valtiovarainministeriön tiedotteella ja Kunnat-utiskirjeellä, Valtiokonttorin Kuntatalouden tiedotteella sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin AURA tutuksi -webinaareissa, minkä lisäksi Kuntaliitto on jakanut tietoa lausuntopyynnöstä omissa tiedotuskanavissaan. Lausuntopyyntöön saatiin yhteensä 42 vastausta, joista kahdessa lausunnonantaja ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiasta.

Hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän automatisoidun talousraportoinnin sisältöä ja aikatauluja velvoittaa ja ohjaa hyvinvointialueiden taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeva lainsäädäntökokonaisuus, joka vastaa rakenteeltaan kuntien talousraportointia koskevaa lainsäädäntökokonaisuutta. Hyvinvointialueesta annettu laki (611/2021) sisältää hyvinvointialueiden taloustiedon raportointia koskevat säännökset. Hyvinvointialueiden, mukaan lukien Helsingin kaupunki, ja hyvinvointiyhtymien tulee raportoida taloustietonsa Valtiokonttorin Kuntien ja hyvinvointialueiden

taloustietojärjestelmään automatisoidusti XBRL-muodossa tai määrämuotoisessa CSV-muodossa. Laintasoista sääntelyä on täydennetty hyvinvointialueesta annetun lain 116 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella hyvinvointialueen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista ([729/2021](#)). Asetuksessa on tarkempia säännöksiä hyvinvointialueen tilinpäätökseen kuuluvasta taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja niiden liitteenä olevista tiedoista sekä talousarvion toteutumisvertailusta ja toimintakertomuksesta, konsernitilinpäätöksestä ja sen liitetiedoista sekä osavuosikatsauksista ja toimittamisaikatauluista.

Hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n nojalla on annettu 16. kesäkuuta 2022 valtioneuvoston asetus hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta ([462/2022](#)), jossa annetaan tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen ja toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista. Hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n mukaan hyvinvointialueen on tuotettava tietoja hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta hyvinvointialueen toiminnan ja talouden ohjausta, johtamista ja seurantaa varten. Hyvinvointialueen on salassapitosäännösten estämättä toimitettava 116 §:ssä tarkoitetut tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja kustannustiedot sekä muualla laissa tai lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteentoimivuuden edellyttämässä muodossa. Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta sisältäisi säännökset tietojen toimittamistavasta ja aikataulusta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n nojalla annetaan vuosittain valtiovarainministeriön asetus, jossa ovat tarkemmat säännökset seuraavan tilikauden tietojen toimittamiseen sovellettavista teknisistä kuvauksista ja tietosisällöstä. Asetus annetaan ensimmäistä kertaa vuonna 2022, jolloin asetus koskee hyvinvointialueiden tilikaudelta 2023 raportoitavia tietoja. Valtiovarainministeriön asetus hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöstä ja teknisistä kuvauksista ([487/2022](#)) koskien tilikautta 2023 annettiin 21.6.2022.

Lausuntopalautteessa lausuntopyyntöön valtiovarainministeriön asetuksessa säädettäviin hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettaviin tietosisältöihin ja teknisiin kuvauksiin esitettävistä muutoksista koskien tilikautta 2023 saatuja huomioita on kuvattu asiaryhmittäin tarkemmin lausuntoyhteenvedon luvussa 2. Saatu lausuntopalaute on osin hyvin yksityiskohtaista, minkä vuoksi tässä yhteenvedossa keskitytään kuvaamaan lausuntopalautteesta esiin nousevat keskeisimmät havainnot pääpiirteittäin.

2. Lausuntopalaute asiaryhmittäin

2.1. Lausunnot hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamistavasta ja aikataulusta (valtioneuvoston asetus)

42:stä lausunnonantajasta 28 antoi lausuntonsa valtioneuvoston asetuksella annettavasta hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamistavasta ja aikataulusta. Useiden lausuntojen mukaan raportointifrekvenssiä kuukausitasolla voidaan pitää tiukkana. Raportoinnin käyttöönotto ja toteuttaminen sitovat lausuntojen mukaan hyvinvointialueiden asiantuntijaresursseja, mikä voi aiheuttaa haasteita erityisesti uuden organisaation käynnistymisvaiheessa. Joissakin lausunnoissa

ehdotettiin siirtymäaikaa raportointivelvoitteiden voimaantulolle tai että raportointivaatimuksia lisättäisiin vaiheittain. Yksittäisissä lausunnoissa korostettiin hyvinvointialueiden taloustietojen yhteyttä hyvinvointialueiden ohjaukseen ja valtion talousarvion valmisteluun.

Suomen Kuntaliitto ry:n lausunnon mukaan asetusluonnos on selkeä ja hyvinvointialueiden taloutta koskevien tietojen toimittamistavan tulee olla sama kuin kunnan järjestämisvastuun aikana. Kuntaliiton mukaan raportointiaikataulu on kireä, ja erityisesti hyvinvointialueiden varsinaisen toiminnan käynnistyessä voi olla haasteellista toimittaa tietoja ehdotetussa aikataulussa.

Joidenkin lausuntojen mukaan asetuksella olisi taloudellisia vaikutuksia. Velvoitteesta toimittaa taloutta koskevia tietoja säädetään kuitenkin hyvinvointialueesta annetussa laissa, ja asetuksella ainoastaan tarkennetaan raportoinnin aikataulut sekä tietojen toimittamistapa.

2.2. Lausunnot hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän talousraportoinnin kokonaiskuvasta (esitetyt raportointikokonaisuudet ja niiden sisällöt) ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta

42:stä lausunnonantajasta 30 antoi lausuntonsa hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän talousraportoinnin kokonaiskuvasta ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta.

Lausunnonantajat ottivat palautteessaan kantaa erityisesti eri raportointikokonaisuuksien sisältöihin, minkä lisäksi palautetta annettiin yleiskatteisen rahoituksen ulkopuolisen toiminnan raportoinnista sekä useista muista raportoinnin yksityiskohtiin liittyvistä yksittäistä huomioista.

Lausunnonantajat ottivat eri raportointikokonaisuuksia koskevissa lausunnoissaan erityisesti kantaa HHYTT- ja HKLMY-raportointikokonaisuuksista. Muutamat lausunnonantajat toivat lausunnoissaan esille, että raportointikokonaisuuden toteuttaminen varsinkin automatisoidusti on haastavaa, sillä raportilla toimitettavat tiedot eivät ole saatavissa pelkästään kirjanpidosta, vaan eri tietotarpeiden lähdejärjestelmiä on lukuisia. Siitä syystä osaa HHYTT-raportointikokonaisuuden tiedoista ei ole mahdollista tuottaa automatisoidusti, vaan tiedot ovat manuaalisesti raportoitavia. Ratkaisuksi haasteeseen lausuntopalautteessa on ehdotettu HHYTT-raportointikokonaisuuden jakamista kahteen osaan taloushallinnon järjestelmistä ja muista lähteistä saatavan tiedon mukaan. Esimerkiksi Kuntaliitto on tuonut joidenkin muiden lausunnonantajien tapaan lausunnossaan esille, että HHYTT-raportointikokonaisuuden tietojen tuottaminen edellyttää riittävästi osaavaa taloushallinnon henkilöstöä.

Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien raportointiin on esitetty sisällytettäväksi kuntien ja kuntayhtymien raportoinnin tapaan kilpailulain 30 d §:n mukainen kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta uutena HKLMY-raportointikokonaisuutena sekä siihen liittyvänä laajenuksena HTOLT-raportointikokonaisuuteen. Kilpailu- ja kuluttajavirasto KKV pitää tärkeänä, että Valtiovarainministeriön asetusluonnoksessa otetaan huomioon kilpailulain 30 d §:ssä tarkoitettu eriyttämisvelvoite ja sen edellyttämät tiedot, jotta asetus olisi tältä osin yhdenmukainen kuntien taloustietojen raportointia koskevan VM:n asetusluonnoksen kanssa. Lakiin hyvinvointialueista (611/2021) sisältyvä säännös taloustietojen raportointivelvoitteesta (120 §) on yhdenmukainen kuntalain vastaavan säännöksen (120 a §) kanssa ja kilpailulain 30 d §:ää sovelletaan 1.1.2023 alkaen myös hyvinvointialueisiin. KKV katsoo siten, että kilpailulain 30 d §:ssä tarkoitettut tiedot kuuluvat myös

hyvinvointialueita koskevan lain 120 §:ssä säädetyn tietojen raportointivelvoitteen piiriin. Suuri osa lausunnonantajista oli suhtautunut kielteisesti kilpailulain mukaisen markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan sisällyttämiseen osaksi hyvinvointialueiden talousraportointia. Useat lausunnonantajat toteavat eriyttämisvelvollisuuden olevan suhteellisen uusi asia, josta jo kuntien ja kuntayhtymien olisi pitänyt saada eriytettyjen laskelmien laadinnan tueksi nykyistä paremmat ohjeistukset. Eriytettyjen laskelmien sisällyttäminen osaksi raportointia varsinkin automatisoidusti koetaan hankalaksi, vaikka eriytetyt tiedot on mahdollista laatia tilinpäätökseen.

Investointien raportoinnin osalta taloushallinnon palvelukeskus Sarastia toi lausunnossaan esille, että investointien raportoinnissa on useita erilaisia ryhmittelyitä. Lausunnon mukaan investointien raportointi toisinaan hyödyketyypillä ja toisinaan osalla tasetilejä muualla kuin taseessa aiheuttaa sekavuutta ja lisää raportoinnin toteuttamisen kustannuksia. Investoinnit raportoidaan HTAS- ja HTPÉ-raportointikokonaisuuksissa osalla tasetilejä ja HHNR-, HLTR-, HHTPA-, HLTPA- (Investointimenot, josta: lisätietorivit) sekä HHTPP-raportoinnissa hyödyketyypeittäin. Lausunnonantajan mukaan investoinnit pitäisi raportoida muualla kuin taseessa tai HHYTT-kokonaisuudessa aina hyödyketyypeittäin, mikä olisi lausunnonantajan mukaan kustannustehokkaampi tapa raportoinnin teknisen toteutuksen kannalta ja toisaalta selkeyttäisi investointikohteiden kohdistamista raporteille. Sarastian lisäksi yksittäiset lausunnonantajat ovat esittäneet lausunnoissaan samankaltaisia huomioita.

Muutamit lausunnonantajat ottivat kantaa yleiskatteisen rahoituksen ulkopuolisen toiminnan raportointiin. Muutamit lausunnonantajat toivat esille, että tulisi selkiyttää, mitä kaikkea toimintaa yleiskatteisen toiminnan ulkopuolisen raportoinnin osalta tulee raportoida. Lisäksi yksittäiset lausunnonantajat totesivat, että yleiskatteisen rahoituksen ulkopuolisen toiminnan jako yleiseen toimialaan ja markkinoilla tapahtuvaan toimintaan on haastavaa, koska sekä yleiskatteisen rahoituksen että sen ulkopuolisen toiminnan palveluja tuotetaan samoilla resursseilla.

Valtiokonttori toi lausunnossaan esille raportoidun tiedon tarkkuustason. Lausunnon mukaan osassa raportointikokonaisuuksia kerätään tietoa niin tarkalla tasolla, että ne voivat sisältää yksittäisen henkilön kustannustietoja, joita on pidettävä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 4 artiklan 1 kohdan tarkoittamina henkilötietoina. Tämän vuoksi palveluluokittaisen tilinpäätöksen ja opetustoiminnan kustannusten raportoituja tietoja ei voida sellaisinaan jakaa yleisessä tietoverkossa. Jotta tiedot voidaan julkaista valtiokonttorilain tarkoittamalla tavalla, on tiedot summattava siten, että henkilötiedot eivät erotu julkaistavasta tietomassasta. Tilastokeskus totesi lausunnossaan, että Helsingin kaupungin osalta sekä kunta- että hyvinvointialueraportointien ohjeistuksien tulisi olla selkeämpiä, jotta tiedonantaja ja tietojen käyttäjät tietävät tarkalleen, mitä ja minne Helsingin kaupunki raportoi.

2.3. Lausunnot hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän tilikartasta

42:stä lausunnonantajasta 15 antoi lausuntonsa hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän tilikartasta. Tilikartasta annettu palaute sisälsi tilikarttaan liittyviä yleisiä kommentteja, minkä lisäksi jotkut lausunnonantajat olivat tuoneet esille mahdollisia puutteita ja muita yksittäisiä huomioita tilikartan sisällössä. Monet lausunnonantajat totesivat olevan myönteistä, ettei hyvinvointialueen ja

hyvinvointiyhtymän tilikartan sisältöön ole tulossa suuria muutoksia varattuna kunnan ja kuntayhtymän tilikarttaan, minkä lisäksi muutamat lausunnonantajat toivoivat, että lopullinen tilikartta julkaistaisiin hyvinvointialueille mahdollisimman pian. Tilikartan sisältöä koskevat yksittäiset huomiot liittyivät tiliryhmiin ja tileihin 1720–1829 *Lyhytaikaiset saamiset*, 2010 *Arvonkorotusrahasto*, 2560–2569 *Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat*, 4000–4099 *Palkat ja palkkiot*, 4100–4149 *Eläkekulut*, 4710 *Omaishoidon tuen hoitopalkkiot*, 5500-5899 *Valtion rahoitus* sekä 6200–6299 *Korkokulut*.

Tiliryhmän 1720–1829 osalta lausunnonantaja huomautti, että tilikartasta puuttuvat tilit palautuksen arvonlisävero ja laskennalliselle arvonlisäverolle. Näitä tilejä ei kuitenkaan olla lisäämässä tilikarttaan.

Tilin 2010 osalta lausunnonantaja on huomauttanut, että arvonkorotusrahastoa ei ole asetuksen mukaisessa hyvinvointialueen tasekaavassa eikä konsernikaavassa, mutta se sisältyy lausunnoilla olleeseen tililuetteloon. Kyseessä on virhe, minkä johdosta tililuettelosta poistetaan oma tilinsä arvonkorotusrahastolle ja muutetaan tilin 2015 Muut omat rahastot nimi muotoon Omat rahastot.

Tiliryhmän 2560–2569 *Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat* osalta lausunnonantaja on toivonut, että Muut velat -ryhmän numeroavaruuksia tulisi kasvattaa nykyisestä 2560-2569 esimerkiksi niin, että *Siirtovelat* alkaisi numerosta 2800 nykyisen numeron 2570 sijaan. Toiveen taustalla on tarve ottaa Muiden velkojen ryhmään paljon erilaisia väli- ja selvittelytilejä, jotka helpottaisivat muista järjestelmistä tuotavien aineistojen täsmäyttämistä. Mahdollisuutta laajentaa tiliryhmän numeroavaruuksia selvitetään.

Tiliryhmän 4000–4099 *Palkat ja palkkiot* osalta lausunnonantaja on todennut, että toimintakulujen alla henkilöstökulut on tehty karkeammalla jaottelulla kuin esimerkiksi palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat ja lausunnonantajan mukaan henkilöstökulut ovat hyvinvointialueelle erittäin merkittävä kuluerä, joten palkat ja palkkiot -ryhmässä voisi olla eriteltyinä esimerkiksi palkat ja erilliskorvaukset. Tilikarttaa ei kuitenkaan olla muuttamassa tältä osin, ja raportointien on mahdollista tehdä omaan käyttöön tilikarttaa koskevia tarkempia erittelyjä.

Tiliryhmän 4100–4149 *Eläkekulut* osalta eräs lausunnonantaja toteaa, että tuloslaskelman tileissä ei ole tiliä tasausmaksulle, joka tulee vuoden 2023 alusta poistuvan eläkemenoperusteisen maksun tilalle. Erillistä tiliä tasausmaksulle ei kuitenkaan lisätä tililuetteloon, koska tasausmaksut kirjataan jo olemassa olevalle tilille 4110 *Eläkevakuutusmaksut*.

Tilin 4710 *Omaishoidon tuki* osalta asiasta lausuneet toteavat, että omaishoidon tuen hoitopalkkioita ei ole sisällytetty ehdotettuun hyvinvointialueen tililuetteloon siten, kun ne ovat vuoden 2022 kuntien tililuettelossa. Asia korjataan tilikarttaan muuttamalla tilin nimi kunnan ja kuntayhtymän tililuetteloa vastaavaksi muotoon *Omaishoidon tuki, hoitopalkkiot*.

Tiliryhmän 5500-5899 *Valtion rahoitus* osalta asiasta lausuneet ovat todenneet pitävänsä hyvänä, että lisäyksillä vastataan lain hyvinvointialueiden rahoituksesta 29.6.2021/617 mukaiseen rahoituksen seurantavelvoitteeseen.

Tiliryhmän 6200–6299 *Korkokulut* osalta asiasta lausuneet toteavat, että tilikartasta puuttuu tili muille korkokuluille. Oma tiliään muille korkokuluille ei kuitenkaan lisätä tililuetteloon, sillä muut kuin pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista aiheutuvat korkokulut kirjataan tilille *Muut rahoituskulut* vastaavasti kuin kunnassakin.

2.4. Lausunnot hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän palveluluokituksista

42:stä lausunnonantajasta 28 antoi lausuntonsa hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän palveluluokituksista. Lausunnonantajat esittivät palautteessaan sekä yleisesti tehtäväkokonaisuuksia että yksittäisiä palveluluokkia ja laajempia tehtäväkokonaisuuksia koskevia huomioita, minkä lisäksi lausuntopalaute sisälsi palveluluokitusta koskevia yleisiä huomioita.

Useat lausunnonantajat ottivat lausunnoissaan kantaa esitykseen jakaa mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevia palveluluokkia aiempaa tarkemmalle tasolle. Lausunnonantajista monet totesivat palveluluokkien jakamisen tarkemmalle tasolle haastavaksi, koska mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakkaita ja edelleen asiakkaista aiheutuvia kustannuksia voi olla haastavaa erottaa toisistaan, jolloin raportoidusta tiedosta tulisi laskennallista. Esimerkiksi Kuntaliitto on todennut lausunnossaan, että mielenterveys ja päihdepalveluiden luokitusehdotus on varsin hajautettu ja voi olla haasteellista toteuttaa, sillä samat asiakkaat voivat saada samaan aikaan sekä mielenterveys- että päihdepalvelua ja kustannusten eriyttäminen ehdotetulla luokituksella ei toimisi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on esittänyt lausunnossaan kolmen uuden palveluluokan sisällyttämistä hyvinvointialueiden palveluluokitukseseen, jotka koskisivat mielenterveyden edistämistä, ravitsemusterveyden edistämisen palveluja sekä työterveyshuollon luokan jakamista kahdelle uudelle luokalle korvausluokkien mukaisesti.

Yksittäiset lausunnonantajat kommentoivat esitettyjä muutoksia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ja opiskeluhuollon palveluihin todeten, että palveluja voi olla hankala erotella toisistaan ja raportoida esitetyllä tarkemmalla tasolla.

Muutamit lausunnonantajat ottivat kantaa esitettyyn pelastustoimen palveluluokitukseseen todeten, että toiminnan raportointi esitetyllä tarkkuudella ei ole kaikilta osin tarkoituksenmukaista ja palveluluokkien sisältöä tulisi joiltakin osin selkiyttää. Esimerkiksi Kuntaliitto on toivonut lausunnossaan tarkennusta siitä, kuinka pelastustoimea koskevia palveluluokkia on tarkoitettu sovellettavan erityisesti varautumisen ja väestönsuojelun palveluja koskien. Lausunnon mukaan palveluluokitus ei esimerkiksi tee eroa sopimusperusteisten varautumisen palvelujen ja pelastustoimen oman lakisääteisen varautumisen välillä. Lisäksi varautumisen sisältöinä ovat varautuminen pelastustoimintaan ja onnettomuuksien ehkäisyyn kaikissa turvallisuustilanteissa, jolloin ero palveluluokkien välillä voi jäädä tulkinnanvaraiseksi.

Lausuntopyyntöissä esitettiin lisättäväksi hyvinvointialueiden palveluluokitukseseen yleiskatteisen rahoituksen ulkopuoliselle toiminnalle kahta uutta palveluluokkaa yleisen toimialan tehtävien ja markkinoilla tapahtuvan toiminnan raportoinnille. Monet asiasta lausuneista suhtautuivat esitykseen kriittisesti, koska tietojen saaminen kirjanpidosta voi olla hankalaa. Lisäksi muutamit lausunnonantajat toivoivat tarkennuksia siitä, mitä tietoja palveluluokille tulee raportoida.

Lausuntopyyntöissä lausunnonantajia pyydettiin esittämään näkemyksensä hyvinvointialueiden palveluluokituksen yhteensopivuudesta sosiaali- ja terveysministeriön Virta-hankkeessa laaditun organisaatioriippumattoman luokituksen kanssa. Noin puolet lausunnonantajista otti kantaa teemaan. Muutamien lausunnonantajien mukaan luokitukset eivät eroa toisistaan merkittävästi, mutta samalla

jotkut lausunnonantajat toivat lausunnoissaan esille yksittäisiä eroavaisuuksia luokitusten välillä. Monet asiasta lausuneista totesivat, että luokitukset tulisi yhdistää.

Varsinaisten palveluiden tulot ja kustannukset kirjataan aina tarkalla sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen palveluluokkatasolla. Kuntien raportointiin sisältyneet erittelemättömät luokat poistuvat uudistuksen myötä. Tämä vaikuttaa erityisesti yhteistoiminnan (esimerkiksi hyvinvointiyhtymät) rahavirtojen kirjaamiseen kuntaraportointia tarkemmalla tasolla. Yksittäiset lausunnonantajat ovat ottaneet kantaa erittelemättömien palveluluokkien poistamiseen pitäen poistoa perusteltuna.

Yleisenä huomiona jotkut lausunnonantajat toivat lausunnoissaan esille, että palveluluokitukseen tehtävät vuosittaiset muutokset tulisi pitää mahdollisimman vähäisinä eri vuosien välisten tietojen vertailukelpisuuden takaamiseksi ja muutoksista aiheutuvien kustannusten hillitsemiseksi.

2.5. Lausunnot THL:n Sairaaloiden tuottavuus -kyselyn taloustietojen sisällyttäminen raportointiin

42:stä lausunnonantajasta 20 antoi lausuntonsa THL:n Sairaaloiden tuottavuus -kyselyn taloustietojen sisällyttäminen raportointiin. Monet asiasta lausuneista suhtautuivat myönteisesti erikoisalakohtaisten tietojen keräämiseen osana hyvinvointialueiden talousraportointia erityisesti siksi, että tiedonkeruuta keskitettäisiin yhteen paikkaan erilliskyselyjen sijasta. Joissakin lausunnoissa kiinnitettiin huomiota tietotarpeiden yksityiskohtaistumiseen verrattuna kyselyyn aiemmin sisältyneisiin tietoihin, mikä aiheuttaa lausunnonantajien mukaan lisätyötä. Asiaan kriittisesti suhtautuneet toivat esille esimerkiksi haasteen saada kirjanpidon järjestelmistä erikoisalakohtaista tietoa, mikä aiheuttaa tarpeen tietojen erillislaskennalle. Jotkut lausunnonantajat peräänkuuluttivat, että tietojen raportoinnista annettavaan ohjeistukseen tulee panostaa. Lisäksi jotkin lausunnonantajat esittivät yksityiskohtaisia huomioita esitettyihin tietosisältöihin.

2.6. Lausunnot teknisistä määritteistä ja pakollisuuksista

42:stä lausunnonantajasta 22 antoi lausuntonsa teknisistä määritteistä ja pakollisuuksista. Teknisiä määritteitä ja pakollisuuksia koskevat havainnot jakoutuivat laajasti eri raportointikonaisuuksista esitettyihin monin paikoin yksittäisluontoisiin havaintoihin, minkä lisäksi yksittäisissä lausunnoissa otettiin kantaa muihin havaintoihin.

Yksittäiset lausunnonantajat ottivat lausunnoissaan kantaa raportoinnissa käytettäviin etumerkkeihin. Nykyisellään talousraportoinnissa käytetään niin sanottuja puhtaita lukuja ilman etumerkkejä. Asiasta lausuneet toivat esille, että nykyinen raportointitapa aiheuttaa talousjärjestelmissä rivikohtaisen tarpeen rivikohtaisesti, että merkkikäsitteily kussakin kentässä menee oikein. Lausunnonantajat totesivat, että kirjanpito- ja raportointijärjestelmille on pitkälti ominaista, että lukuja käsitellään ns. kirjanpidollisin etumerkein, jolloin debet-saldo on positiivinen luku ja kredit-saldo negatiivinen. Lausunnonantajien mukaan olisi helpointa, että XBRL-aineistossa luvut esitetäisiin kirjanpidollisin etumerkein, tai vaihtoehtoisesti tuloksen ja rahoituslaskelman erien osalta käänteisin merkein (tuotot +, kulut -), mistä olisi myös se etu, että raportoijan on tällöin huomattavasti helpompaa tarkistaa, että summaus täsmää taksonomian hierarkiaan.

HHTPP-raportointikokonaisuuden osalta yksittäiset lausunnonantajat huomauttivat pakollisuustietojen puuttumisesta joillakin käyttötalouden summatasojä koskevilla välilehdillä. Yksittäiset lausunnonantajat olivat suhtautuneet myönteisesti investointien palveluluokkakohtaiseen raportointiin nykyistä karkeammalla tasolla ilman sektoritietoa.

3. Yhteenveto

Asetuksen valmistelussa otettiin lausujen lausunnot huomioon. Valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta ei tullut lausuntojen perusteella muutoksia. Asetuksella annetut raportoinnin määräajat ovat perusteltuja ja muodostuvat valtiolla olevien tehtävien tietotarpeista. Merkittävimpiä raportointiaikataulua määrittäviä tehtäviä ovat kansantalouden tilinpidon sekä rahoituksen ja ohjauksen tehtävät.

Lausunnonantajien kommentit raportoitaviin tietosisältöihin vaikuttivat useaan raportointikokonaisuuteen. Markkinoilla tapahtuvan toiminnan raportointia sekä kuukausiraportointia kevenneettiin huomattavasti lausuntojen perusteella.

Palveluluokituksen osalta hyvinvointialueiden raportointirasitteen keventämiseksi merkittävin kehittämisskaskel otettiin kesällä 2022, kun palveluluokitus yhteensovitettiin sosiaali- ja terveysministeriön Virta-hankkeessa laaditun organisaatoriippumattoman luokituksen kanssa. Lausunnonantajien palautteet raportoinnin pysyvyydestä otetaan tulevaisuudessa valmistelussa vahvasti huomioon.